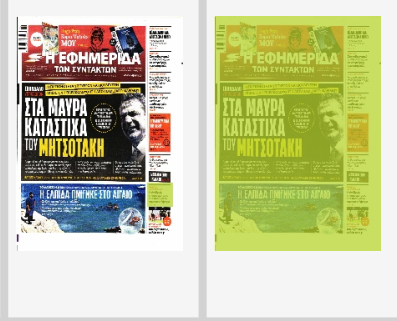

Είναι Γεγονός, η πρώτη Γαλλίδα συγγραφέας που βραβεύεται με Νόμπελ Λογοτεχνίας					
Πηγή:	ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ	Σελ.:	1,23	Ημερομηνία έκδοσης:	07-10-2022
Αρθρογράφος:		Επιφάνεια :	1069.46 cm ²	Κυκλοφορία:	4750
Θέματα:	ΒΙΒΛΙΑ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ				

**ΝΟΜΠΕΛ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**
Η Ανί Ερνό,
η «πρωτιά» μιας
Γαλλίδας και το
γυναικείο ζήτημα
ΣΕΛ. 23

LAURENT BENVENISTE/SPA VIA AP

Είναι Γεγονός, η πρώτη Γαλλίδα συγγραφέας που βραβεύεται με Νόμπελ Λογοτεχνίας

► Της ΠΑΡΗΣ ΣΠΙΝΟΥ

Φεμινιστικό είδωλο για γενιές, μια από τις πιο δυνατές και αντισυμβατικές φωνές της σύγχρονης γαλλικής λογοτεχνίας, απρόκαλυπτα αυτοβιογραφική, η Ανί Ερνό και μόνο ένα βιβλίο να έγραφε, το συγκλονιστικό «Το γεγονός» (εκδ. «Μεταίχμιο», μτφρ. Ρίτα Κολαίτη), θα άξιζε να πάρει το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Ενα βιβλίο αυτοβιογραφικό, όπου περιγράφει απλά και ξεκάθαρα τη σοκαριστική εμπειρία μιας έκτρωσης το 1963 -ήταν μόλις 23 ετών φοιτήτρια-, μια πράξη παράνομη τότε στη Γαλλία, εστιάζοντας στους απειλητικούς για τη ζωή της κινδύνους και στον κοινωνικό στιγματισμό. Ενα βιβλίο επίκαιρο για τα δικαιώματα της γυναίκας μετά την άπιστευτα οπισθοδρομική απόφαση του αμερικανικού Ανώτατου Δικαστηρίου να αναστείλει τη συνταγματική προστασία των αμβλώσεων. Ενα βιβλίο με διεθνή απήχηση, που έγινε ταινία από την Οντρέ Ντιγουνάν και απέσπασε τον Χρυσό Λέοντα στο Φεστιβάλ της Βενετίας το 2021 (στην Ελλάδα προβλήθηκε με τίτλο «Το συμβάν»).

«Εδώ και χρόνια, επανέρχομαι σε αυτό το γεγονός της ζωής μου. Κάθε φορά που διαβάζω την ιστορία μιας έκτρωσης, θυρίζομαι στη συγκίνηση, χωρίς εικόνες, χωρίς σκέψεις, θαρρείς και οι λέξεις αλλάζουν μεμιάς κι αποκτούν μια βίαιη αίσθηση», έχει πει η διάσημη συγγραφέας. «Ήταν μια εμπειρία ζωής και θανάτου που με διαμόρφωσε ουσιαστικά, που μου πρόσφερε μια άλλη θεώρηση του κόσμου», είχε πει ακόμα επισημαίνοντας: «Έγραψα “Το γεγονός” για να διατηρήσω ζωντανή τη μνήμη της φρικαλεότητας που βίωσαν εκατομμύρια κορίτσια και γυναίκες. Ηθελα, επίσης, να μιλήσω για αυτό που εγώ αποκαλώ “ο τρόμος της πραγματικότητας”».

Το γεγονός πάντως είναι ένα. Η 82χρονη Ανί Ερνό είναι η πρώτη Γαλλίδα συγγραφέας που βραβεύεται με Νόμπελ Λογοτεχνίας (συνοδεύεται από το χρηματικό ποσό των 900.000 ευρώ) και η 17η γυναίκα που κερ-

«Οι γυναίκες δεν είναι πλέον πρόθυμες να αφήσουν πράγματα να τους συμβούν» έχει πει πρόσφατα η συγγραφέας μεταξύ άλλων του αυτοβιογραφικού μυθιστορήματος «Το γεγονός» που μεταφέρθηκε και στο σινεμά από την Οντρέ Ντιγουνάν θυμίζοντας τα γυναικεία δεινά όταν οι αμβλώσεις ήταν όχι μόνο παράνομες, αλλά και αιτία κοινωνικής απομόνωσης. Δεν ήταν ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία φορά που η Ερνό μίλησε ανοιχτά για σοβαρά κοινωνικά και πολιτικά θέματα και για το γυναικείο ζήτημα

δίζει το βραβείο ανάμεσα σε 116 συνολικά νικητές. Της απονέμεται για «το θάρρος και την οξύτητα με την οποία αποκαλύπτει τις ρίζες, τις αποξενώσεις και τους συλλογικούς περιορισμούς της προσωπικής μνήμης», όπως ανακοίνωσε χθες ο μόνιμος γραμματέας της Σουηδικής Ακαδημίας, Ματς Μαλμ, στην καθιερωμένη τελετή, σε κλίμα αποδοχής και συγκρατημένου (όπως συνηθίζουν στη Στοκχόλμη) ενθουσιασμού. Κι αν επιμένουν πως «επικεντρωνόμαστε στη λογοτεχνική ποιότητα», όχι στην επικαιρότητα, κανένας κορυφαίος θεσμός δεν μπορεί να αγνοήσει τα γυναικεία κινήματα που εξαπλώνονται παγκοσμίως.

Καθώς το όνομα της Ερνό επανερχόταν τα τελευταία χρόνια στις υποψηφιότητες για το Νόμπελ Λογοτεχνίας, πολλοί δεν έπεσαν από τη σύννεφα, παρότι η ίδια έσπευσε χθες να εκφράσει την «έκπληξη»

της, αλλά και τη «μεγάλη ευθύνη να καταβέω, όχι μόνο με τη συγγραφή, με ακρίβεια και δικαιοσύνη για τον κόσμο». Σε παλαιότερες δηλώσεις της είχε πει για τον ρόλο της πως «το γράψιμο είναι μια πολιτική πράξη που ανοίγει τα μάτια μας στην κοινωνική ανισότητα». Γι' αυτό «χρησιμοποιεί τη γλώσσα σαν “μαχαίρι”, όπως την αποκαλεί, για να σκίσει τα πέπλα της φαντασίας», σύμφωνα με τη Σουηδική Ακαδημία.

Πριν από λίγους μήνες προβλήθηκε στις Κάνες το ντοκιμαντέρ «The Super 8 Years» που η φημισμένη συγγραφέας γύρισε μαζί με τον γιο της, βασισμένο σε παλαιότερα οικογενειακά βίντεο (1972-1981), όπου η ίδια εμφανίζεται δικασμένη ανάμεσα στην έγγαμη αστική ζωή και στην ανάγκη της να αφοσιωθεί χωρίς περισπασμούς στη συγγραφή. «Είναι η ιστορία της ζωής μου αλλά και χιλιάδων γυναικών που έχουν επίσης αναζητήσει την ελευθερία και τη χειραφέτηση», είχε πει τότε, ενώ αναφέρθηκε και στο κύμα φεμινισμού που πυροδοτήθηκε από το ΜεToo. «Οι γυναίκες δεν είναι πλέον πρόθυμες να αφήσουν πράγματα να τους συμβούν», τόνισε. Εξέφρασε την «πραγματική χαρά» της για αυτή τη νέα γενιά ακτιβιστών. «Όταν η πολιτική σκηνή δεν είναι πολύ ευχάριστη, ένα πράγμα που δίνει ζωή, που ξεπερνά τα όρια, είναι ο φεμινισμός».

Για την Ανί Ερνό το γράψιμο είναι λυτρωτικό, όπως λέει. Η πορεία της ήταν «μακρά και επίπονη», τονίζει η σουηδική επιτροπή, ωστόσο ήδη έχει την ικανοποίηση ότι το έργο της διδάσκεται στα γαλλικά σχολεία. Γεννήθηκε το 1940 στη Νορμανδία, σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Ρουέν και εργάστηκε ως καθηγήτρια στο Centre National d'Enseignement par Correspondence. Έκανε το ντεμπούτο της στη λογοτεχνία με το «Les Armoires Vides» το 1974, αλλά κέρδισε διεθνή αναγνώριση με «Τα χρόνια» το 2008, που διακρίθηκε με τα βραβεία Marguerite Duras και Francois Mauriac.

Ευτυχώς στην Ελλάδα μάς τη σύστησαν από νωρίς οι Εκδόσεις Χατζηνικολή, στις αρχές της δεκαετίας του '80, με το βιβλίο

«Η θέση» (βραβείο Renaudot 1984), ενώ ακολούθησαν το «Πάθος», η «Ντροπή», «Δεν βγήκα από το σκοτάδι μου» και το «Χάνομαι», που διαβάζεται σαν προσωπικό ημερολόγιο. Στα σύντομα, αυτοβιογραφικά της αφηγήματα, η Ερνό ασχολείται με θέματα της παιδικής της ηλικίας, τις σχέσεις με τους γονείς της και με τους ερωτικούς της συντρόφους, με ζωντανία, δύναμη και οξυδέρκεια. Στα «Χρόνια» (εκδ. Μεταίχμιο), μέσα από φωτογραφίες και σκόρπιες αναμνήσεις μάς συμπαρασύρει σε μια περιδιάβαση στη ζωή της, από τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο μέχρι σήμερα. Στο βιβλίο της «Ο τόπος» με αφορμή την προσωπική της εμπειρία γράφει για όσα συνδέουν αλλά και απομακρύνουν τους πατεράδες από τις κόρες. Από τις ίδιες εκδόσεις το «Μια γυναίκα» είναι μια προσπάθεια να ανακαλύψει τα διαφορετικά πρόσωπα της μητέρας της, που πέρασε εξασθενημένη από την αρρώστια που κατέστρεψε τη μνήμη της και της στέρησε τη σωματική και πνευματική της ακεραιότητα.

Σε ένα τηλεοπτικό πορτρέτο που έκανε ο Τίμοθι Μίλερ, το 2000, η Ανί Ερνό ισχυρίζεται ότι δύο είναι τα στοιχεία που κυριαρχούν στη γραφή της: αυτό της κοινωνικής ανισότητας, της τομής ανάμεσα στον οικογενειακό κοινωνικό της χώρο και στον κόσμο των γραμμάτων που διάλεξε να ακολουθήσει η ίδια αφενός, και αφετέρου το στοιχείο της ανδρικής κυριαρχίας στον κόσμο. Μακριά από οτιδήποτε θα μπορούσε να είναι προϊόν της φαντασίας, αναζητά την πραγματικότητα μέσα από τις αναμνήσεις, τις αισθήσεις και τα συναισθήματά της, είτε πρόκειται για συναισθήματα «κοινωνικής» ντροπής, είτε πάθους.

Πολλά τα συγχαρητήρια, από παντού, για τη νέα νομπελίστα. Από τους πρώτους, ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν ανέβασε στο twitter: «Γράφει εδώ και 50 χρόνια το μυθιστόρημα της συλλογικής και οικείας μνήμης της χώρας μας». Ο τελευταίος Γάλλος συγγραφέας που τιμήθηκε με Νόμπελ Λογοτεχνίας ήταν ο Πατρίκ Μοντιανό, το 2014.